

Magyar főszerkesztő a BABEL c. folyóirat élén

A Babel c. folyóirat az UNESCO támogatásával 1954-ben indult meg, mint a FIT /Fédération Internationale des Traducteurs = Fordítók Nemzetközi Szövetsége/ hivatalos orgánuma. A Babel jelenleg a fordítástudomány egyetlen nemzetközi folyóirata. Mintegy 60 országban olvassák rendszeresen.

A Babel első főszerkesztője E. BOTHIEN volt, őt követte J. WÜNSCHE akinek 1970-ben E. WEIS lépett a helyébe. WEIS professzor, a Babel eddigi főszerkesztője és kiadója azonban 1974-ben leköszönt mindkét tisztségéről. Ezzel valóságos válsághelyzet alakult ki, amelyet a papírárak, a nyomdai és szerkesztési költségek emelkedése csak súlyosbított.

Szerencsére, a FIT egyik alelnöke, a magyar RADÓ György, elvállalta a főszerkesztői tisztség betöltését. A BDÜ /Bundesverband der Deutschen Dolmetscher und Übersetzer = Nyugat-német Tolmacsok és Fordítók Szövetsége/ gondoskodott nyomdáról és kiadóvállalatról. Így a Babel továbbra is rendszeresen /negyedévenként/ megjelenik.

A szerkesztő bizottság azonban anyagi, szellemi és erkölcsi segítséget kér és vár valamennyi tag-fordítószövetségtől, illetve a világ összes érdekelt fordítójától.

/Babel, 21.k. l.sz. 1975. p.3-4./



INFORMÁCIÓS IGÉNY

A szovjet információs igénykutatás új eredményei

A tájékoztatási tevékenység elválaszthatatlan a társadalom életétől és egyik feltétele a fejlődésnek. Ahhoz, hogy a tájékoztatási tevékenység lényegét megismerhessük, az információs folyamatot sohasem szabad - mint erre már MARX is utalt tudományról szóló tanulmányaiban - társadalmi bázisától elszakítva vizsgálni.

Ennek az elvnek az alapján foglalkoznak a szovjet tudósok az információval, hogy így, a tájékoztatási gyakorlatból kiindulva, jussanak el az általános információs szükségletek felismeréséhez. A szocialista társadalomban a szakmai információs szükséglet - az emberiség birtokában lévő - összes tárolt ismeret észszerű felhasználásának igényét jelenti olyan konkrét, alkotó feladatok, valamint termelési folyamatok megoldásához, amelyek a társadalom, az egyes csoportok és az egyes személyek javát szolgálják. E három kategória információs szükséglete dialektikus egységben - antagónisztikus ellentmondások nélkül - egészíti ki egymást, visszatükrözve a tudományos és termelői tevékenység minden rétegének összes információs szükségletét.

Az információs igény keletkezését és fejlődését befolyásoló tényezők a következők:

az információs igény az alapvető gazdasági és szociális társadalmi érdekekből fakad;

a szocializmusban az információs igény keletkezésének és fejlődésének legfontosabb tényezői a párt irányelveiben és a népgazdasági tervekben visszatükröződő társadalmi érdekek. A szakmai információs igény fő tartalmát - konkrét esetekben - a használó kutatási, ill. termelési feladatai határozzák meg.

Az információs szükséglet jellegére döntően hat a gazdasági élet, valamint a tudomány szervezésének és vezetésének osztályjellege.

Az információs szükségletnek konkrét társadalmi vonatkozásai vannak: valamennyi szervezeti típusnak megvan a maga sajátos információs igénye, amely eltérő a többi szervezeti típusétól. Ezért szükséges az összes létező gazdasági egységben külön-külön megvizsgálni az információs szükségletet.

Az információs szükséglet az időben változik, ezért az adatokat időről-időre felül kell bírálni.

A tudomány és a technika különböző területein a fejlődés üteme eltérő, ezt szintén figyelembe kell venni.

Az információs igényeket két tényező alakítja:

az objektív tényező a társadalmi fejlődés konkrét feladataiból adódik; a szubjektív tényező az embernek az a képessége, hogy, többé vagy kevésbé, felismeri a tudományos /vagy egyéb/ információ szükségességét a tudományos /vagy egyéb/ feladatok megoldásához.

Az információs igény alapvető jelentőségéből és a szovjet tudósok által vezetett vizsgálatokból kiindulva, egész sor szempont adódik az információs igény felosztására és vizsgálatára.

Abszolút információs igény alatt vagy azt az információ mennyiség iránti igényt értik, amely egy adott tudományos kutatási feladat eredményes és lehetőleg gyors megoldásához szükséges, vagy pedig azt az igényt, amely kér választ, hogy végeztek-e már máshol is hasonló kutatásokat, és ha igen, milyen eredménnyel.

Valósnak tekinthető minden olyan információs igény, amely szükséges egy adott munkafolyamathoz a tudomány, a technika és a termelés jelenlegi állása mellett, továbbá, amely azzal a céllal keletkezik, hogy kielégítése révén a kutató tájékoztatást nyerjen más szakembereknek - a kutatott problémával kapcsolatos - véleményéről, és így egyéni koncepcióját és ötleteit kidolgozhassa.

Az informatikának az az egyik legfontosabb feladata, hogy az információs igényt - amely nem mindig valós - a valós igényvel, a valós igényt pedig az abszolút igényvel összehasonlítsa.

Az információs igényeket több szovjet tudós az alábbi szempontok szerint osztályozza:

- elméletileg abszolút információs igény;
- gyakorlatilag abszolút információs igény;
- elméletileg relatív információs igény;
- gyakorlatilag relatív információs igény;
- elméletileg állandó információs igény;
- gyakorlatilag állandó információs igény.

Ezeknek a tényezőknek jelentős szerepük van az információs igények feltárásában. Ez a munka a kutatások sajátos módszerét követeli. A szovjet kutatások szerint az információs igény feltárásánál azok a legfontosabb módszerek, amelyek az üzemek különböző tervein alapuló konkrét feladatokból indulnak ki. Ezeket a módszereket a vállalati tájékoztatási rendszer kialakításánál is alkalmazni kell. Az információs részlegek tevékenységét az alábbi irányelvek szerint kell kialakítani:

- az ellátandó terület terveinek elemzése;
- az információs szolgáltatás tartalmi irányának meghatározása;
- az általános információs szolgáltatási feladatok meghatározása;
- a differenciált információs szolgáltatás feladatainak megvitatása a felelős személyekkel;
- a konkrét feladatok csoportosításának, folyamatának és megoldásuk tartalmi vizsgálata;
- a szolgáltatandó információk tartalmi, formai és időbeli jellemzőinek meghatározása - a használók és az információs szakemberek együttes munkája alapján.

A szubjektív információs igények felkutatására a szovjet tudósok a kérdőíves módszert, valamint az interjút ajánlják. Ezenkívül kifejlesztették az információs igények feltárásának statisztikai módszerét is.

/Informatik, 21.k. 6.sz. 1974. p.11-14./ Takáchné Tóth Mária